

ప్రజాభిప్రాయములు

I

ఆంధ్రమండలముల కరణముల సంఘ సంయుక్త కార్య ప్రస్తుతావళి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకునకు:

అయ్యో, మేము 9, 10, 11 తేదీలయందు గంటా మండలసభ జర్జనని ప్రతికలయందు ప్రచురణకాలవినగదా? ఆ జిల్లా విలేజ్ అఫీసర్లు ప్రత్యేకించి పారంపర్య హక్కులు రద్దుపర్చుకొనడం దని సభ గావించియుండలేదు కాన జిల్లా సంఘమువారయిన, వికచత్వము లేనట్టియు దురదృష్టవశాత్తి విలేజ్ అఫీసర్లకు ప్రస్తుతం వచ్చియు పారంపర్యపు హక్కుల నూతనవిల్లుల మీదిల్లా కాక ఫర్కెసు తీర్మానములతో పెట్టింది దానిని ఖండించి విలేజ్ అఫీసర్లయెడల మీకు గల కృతజ్ఞతను వెల్లడించెదనని నమ్ముచున్నాను. ఇందుముఖ్యముగా ఆహ్వాన సంఘమువారును బరంపురం కాపురముల పరాంకుల శ్రీరామమూర్తి పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. పీఠకు గారును భారతదేశపు పురవాసులను శ్రద్ధ వహించి యీ తీర్మానము వెల్లుబిడునని నమ్ముచున్నాను. పరాంకుల శ్రీరామమూర్తిగారికి ఈ తరంకూడ వ్రాయుచున్నాను.

అయ్యోగారి తిరుపతి రాజు.

II

తృతీయాంధ్రవిద్యార్థిసభ - నెల్లూరు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకునకు:

అయ్యో, వైసభ ఆహ్వానసంఘము సమావేశమైనది. కార్యదర్శియైన కొనలబడి. రాళ్లపల్లి వెంకయ్య బి. ఏ. గారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

పురాణం. నాగభూషణము పంతులుగారు అగ్రాస నాధిపత్యమును వహించెదరు. సభ ఈ సిద్ధాంతి సంవత్సరం, వై కాఖిలముల తొమ్మిది, పది, (మే 24, 25) తిథులలో జరుగును.

ప్రతినిధులు భోజనభక్తులు సహ రూ-1ను, మే 25న 20వ తేదీలోపల ఈక్రిందివిధనామావాచన! పంపు బాధితులు. ఇతర స్థలములనుండి వచ్చువారలకు భోజనమునకు వసతు లేర్పాటు చేయబడును.

ప్రతినిధులు భోజనము కోరనివారు 0.4-0 ల రుసుము నీయవలయును.

సభ నెల్లూరు పురమండలమున జరుగును.

ఆహ్వాన సంఘకార్యదర్శులు.

III

మార్గదర్శక వివాహము

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా సంపాదకునకు.

అయ్యో, వర్ష వివక్షణక లేకుండ చేయుటకును నానా వర్ణ సమావేశమును జేయవలయునని చిరకాలమునుండి సంఘ సంస్కర్తలు చేయుచున్న ప్రయత్నములు 2-5-19 తేదీన బెజవాడ తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంట్లును మొదటితరగతి న్యాయవాదులును సగు శ్రీయుక్త కోవెలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారి సోదరి వివాహకార్యమును బ్రాహ్మణేశ్వర పురోహితులచే జరిపించుట వలన క్రియారూపము దాల్చినందులకు జేకాభిమాను లెల్లరు సంతసింప వలసి యున్నది. నూతన పద్ధతిని నడుపుచున్న ఈ వివాహమును కన్నులార చూచుట కనేకులు బంధువులును మిత్రులును విచ్చేసిరి. చిరకాలమునుండియు వేర్లు పొడుకొన్న బ్రాహ్మణాధిక్యత భిన్నమగుటకు కారణ మేర్పడిన దని స్వార్థపరులగువారనేకు లాక్షేపణ మార్గముల కలపోయియున్నారు. నిజమైన సంఘసంస్కరణమునకు శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారు మార్గదర్శకు లైరిని సానుభూతి గలవారై రీ యుద్వేగమునకు సంతసించుచున్నారు. ఈ మార్గదర్శక వివాహముకు పురస్కరించుకొని ముందు జరుగనున్న కుభా కుభా కార్యములకు బ్రాహ్మణేశ్వర పురోహితుల నేర్పరచుట కీ ప్రాంధ్యమునం దుత్సాహము మిక్కుట మగుచున్నది. క్రియారూపము విడిచి వాగ్రూపమున నుత్సాహము గనపరచు ననేక హక్కులులవలె గాక ని జ మై న సంఘాభివృద్ధికి క్రియారూపమున తోడ్పడిన శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారును వారి సోదరులును వారి కుటుంబమువారును వధూవరుల పక్షమున వారి బంధువులును మిగుల వందనీయులు.

బెజవాడ సంస్కరణాభిలాషి.

IV

స్కూలుపైసలు పరీక్షలు

ఆంధ్రవిద్యార్థులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకునకు:

అయ్యో, రాజధానియందలి స్కూలుపైసలు విద్యార్థులకు పరీక్షలు గత మార్చి 24 వ తేదీన జరిగి మరల యేలకో ప్రక్రియలు వెల్లడియినవను కారణముచే ప్రత్యేక మాంధ్ర యభ్యర్థుల కీమాసము 8, 9 తేదీల నాంగ్ల గణితాంగ్ల చరిత్రలయందు పరీక్షలు జరుగునని ఆరకాళి మాయక నవ్యకథిగా గతమాసాంతమున తెలుపబడినది. పరీక్షలయినవిగదా, గత సువత్సరమునకు కన్నవడిలివి యిప్పుడయినను విశ్రమించునదని వరపట్టుణములకు వెల్లి అచ్చట పరీక్షల సంగతి తెలిసి గుండెలు పగులునట్లు చదువువారు కొందరు, పరీక్షలసంగతే తెలియనివారు కొందరు, కృతధిచాలనని విలపించువారు మరి కొందరు, అన్నిటికంటె పుష్టుకముల నేడుకాణముననో నమ్మి పుష్టుకములు లేదనారు వీరి గతియేమి? పరీక్షాప్రక్రియ లొక యాంధ్ర అభ్యర్థులకే వెల్లడియయ్యెనని నమ్ముట కంఠమాత్రము తావులేదు. బోర్డుయందు దుష్కర్మగుజను పరీక్షాధికారులకు చాలావరకు దాక్షిణాత్యులయి యుండుటచేతను బోర్డు కార్యాలయము చెప్పిపులియందుకుటచేతను మొదట మద్రాసు వారికిని, పిమ్మట దాక్షిణాత్యులకును తెలిసి యుండలేనని నమ్ముటచే వచ్చుచున్నది. ఇది యిట్లుండ నాంగ్లలకు గళంకము లేచ్చి వెట్టుటకో యన తిరుగ పరీక్షల నాంగ్లలకే వెట్టుట యేటి సమంజసమో గాన్పించుచున్నది. ఆంధ్రులు యిట్టి సమయమున మూకీభావము వహించి కొంచెము వారి పూర్వుల మర్యాదకు లోపము గలుగజేయుచున్నది. ఆంధ్రులు వాగాడంబరులు గాక కార్యకర్తలగుదురు గాక. పూర్వులు పరీక్షకు ఒక ద్వార్థి మొదటినుండియు కృతార్థు డగునని కలంపబడియె. అట్టి విద్యార్థి యిప్పుడు నేహస్వస్థుడే పరీక్షకు పోకాలకున్నాడు. ఇప్పుడు ఆంధ్రులు ఆంధోజనచేసి అవ్యవధిగా తెలియజేసిన యిప్పటి పరీక్షల తిలకింపక యధావిధిగా జరిగిన పూర్వులు పరీక్షలనే చూచునట్లు ప్రభుక్రమము వారి గౌరవతెను. సర్వా వేంకటనారాయణ సారాయణ బందరు నిజువోలు కనకసుందరం 6-5-19 తంగళ్ల నాగేశ్వరరావు.

V

ఆంధ్రమహాజనసభలు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా సంపాదకునకు:

అయ్యో, ఆంధ్రమహాజనసభలను గురించి పలువురు పలు విషయములు వ్రాయుచున్నారు. అనంతపురమునుండి కవి గారు వ్రాసినతెలుగుబట్టి ఆంధ్రమహా జనసభను గురించి ఏ తేవోవండల వాడులు తగుయుత్సాహము చూపకయుండుటకుగలకారణము అచ్చటి నాయకులయొక్క యాదాశితయే యని తెలియుచున్నది. అనంతపురపు మండలవాడులు కడప నగరమునుండి సభను ఆహ్వానపరచినపుడు చూపినంతయుత్సాహము ఇప్పుడు చూపుటలేదని చెప్పకతప్పదు. అంగ్లోద్యుతు తత్వము ఉత్తర మండలమందలి కుగ్రామవాస్తవ్యులకే తెలియదు. దత్తమండలములందలి మండలవాస్తవ్యులకు కొందరికి యుద్వేగ తత్వము నువ్వక్రమముగాక యున్నది. అట్టివో దత్తమండల మందలి కుగ్రామ వాస్తవ్యులగుతగు యుత్సాహము చూపుటలేదని చెప్పటలో నింతలేదు. ప్రతివర్షము ఆంధ్ర మహాజనసభలు జరుగుటకు 2 నెలలకు ముందుగానే సభాభ్యర్థు నిర్వహితమును గురించి ఆంధ్రమహాజనులు, తమ, తమ, అభిప్రాయము లొసగుటయు సభా సమావేశమునకు ఒకనెలదినములకు ముందుగా అభ్యర్థులను యెన్నుకొనుటయు సామాన్యవారణము. ఈ వర్షము అభ్యర్థులను గురించి ఆంధ్ర మహాజనులు తమతమ అభిప్రాయములు వెలిబుచ్చకమునుచే ఆహ్వానసంఘమువారు వారికి తోచినవారిని అభ్యర్థులుగ యెన్నుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. ఈయెన్నిక జరిగినది వాస్తవమేయినచో ఆహ్వాన సంఘమువారు వెంటనే ఆంధ్రజేతమునకు తెలియపరచ వలయుండెను. ఏకారణము వలననోవారు ఇంతవరకకుట చేసినదిలేదు. అంగ్లోద్యుతును నడుమెకరు తమకే క్షింతన భారపోశాకో అట్టివారిని సభాభ్యర్థులుగ నెన్నుకొని గౌరవించుట మనయొక్క అసత్వికమణియభ్యర్థులు. అట్టివారిలో మ-రా-రా-క్రి గాడిచెల్ల వారి సర్వోత్తమ రావుపంతులు, భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య గార్లను మేల్కొన క తప్పదు. అట్టి వారిలో వారి సర్వోత్తమరావు పంతులుగారు ఆంగ్లోద్యుతు వ్యాప్తిని గురించి చేసిన కృషి ఆంధ్రమహాజనులు మునుపటికైనది

VI

శాసననిర్మాణసభ్యుల.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా సంపాదకునకు:

అయ్యో, వై శ్రీ కళా "బ్రాహ్మణేశ్వరల కొకమనవి" యని కామారి వేంకటాచలపతి చాదరి గారిచే 8-5-19 వ తేదీ గల ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వ్రాయబడిన ప్రశ్నితరమాలికా గృహితమును వ్యాసమును జదివించి. మన యాంగ్లరుల రాజకీయ జీవనచరిత్రలో నిది యొక కళ ప్రారంభమును చెలువు వ్యాసమని నాయభిప్రాయము. ఇంతవరకును మనయొక్క లన్నియు అభ్యర్థుల అభిప్రాయములవై నాధారపడక వారు గొప్పకారా వీరు మనవారా యను విధానం ననుసరించి యుండెను. అభ్యర్థులు ఆంగ్లోద్యుతునును అనుసారా ప్రతిపాదనారా యను అభిప్రాయములవై ఎన్నికలు జరిగిన వాగుండునని కొందరును కొను చుండిరి గాని క్రమక్రమముగా నాయకు లెల్లరును అయుద్వేగమునకు అనుసారగుటచే ఆ యుద్వేగము లంతప్రామాఖ్యమును వహించి యుండలేదు. శాసన నిర్మాణ సభ విషయమున గావచ్చును ఇతర ఎన్నికలలో నీ భావములు ఇతరులకును గలుగుచునే యున్నవి. ఆంధ్రజేతము మొత్తమునూడ డిల్లి కాంగ్రెసు తీర్మానములకే యనుకూల మైనను కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘములలోని ఆంధ్రప్రతినిధులలో బహుమంది ఢిల్లి కాంగ్రెసునకు వ్యతిరేకులై ఆంధ్రుల కాతీయ భర్తృత్వమును కొంత కళంకము గలిగించిరి. ఆంధ్రజేతము భాషాప్రయుక్తవిభాగమును గోరుచుండగా రామచంద్రరావు పంతులుగారు శాసననిర్మాణసభలో జేకభాషలను గూర్చిన సరసింపా ఆయ్యోగారి తీర్మానమునకు తమ సానుభూతి నివ్యులేదు. ఆంగ్లోద్యుతునునును అయ్యోగారి తీర్మానమునకును గల సంబంధము పంతులుగారికి గోచరము గాలేజేమో! దీనినిబట్టి ఈ వై పరీక్షయు ఎన్నిక లన్నియు అభ్యర్థుల అభిప్రాయములకు అట్టి గాక వారు ధరించుటకుద్దల బరువును బట్టియు వారిలోట్లు నినుపునుబట్టియు జరుపుచుండుటచేతనే గలిగినది అని స్పష్టమగుచున్నది.

చాదరిగారి వ్యాసాంతమున (ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును) "కాంగ్రెసువారే అంగీకరించినపుడు నీ లేల అంగీకరింపరు? అంగీకరించెదరనియ మానమ్యము. అంగీకరించిననే మానమ్య

కుల వారి కొనగడము.....భవిష్యత్తును ఈ విషయమున నిర్ధారణ చేయుటకు బ్రాహ్మణేతర మహాయులకు నివేదించుచున్నాను" అనువాక్యములే మిగుల ముఖ్యమయినవి. ఈ వాక్యములే చరిత్రాత్మకమైనవి నా నమ్మకము. ఇతరము సల్లెల్లలములు చేయుచు భారతజాతియొక్క భావి భాగ్యమును చేకూర్చుటయే తన విధాన మొందించుచున్నా అను సందర్భ సమయములలో ఆసమస్య తెల్లను బోసినది. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము సంకీర్ణించువారే మానవ్యుల కర్తవ్యము. తనవో కాదు అనువిషయము ప్రయోగాత్మకము కాదా యను విషయమును నేనెప్పుడు చర్చించుట లేదు. ఈ ప్రత్యేకము యొక్క ప్రాముఖ్యమును బ్రాహ్మణేతరులే నిర్ధారణచేసికొనవలసి యున్నది. నేను బ్రాహ్మణేతరులలో నేనెవడను కాకపోయినను ఇప్పటికి గాదాదా నశించిపోవు నను భావములో నయినను ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము సంకీర్ణించుచునే నున్నాను. వెంకటప్పయ్యగారు యభిప్రాయములు నాకు తెలియవు. కాని ఈ సందర్భమున ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును నాకు గల సందేహముల నిర్మూలనకొనుటకై ఈ వ్యాసమును ప్రాచుర్యమునాడెను. వివిధపక్షములవారు తమ యభిప్రాయములను మామూలువాక్యములలో గాక సుపేరుకముగా తెలుప ప్రార్థించును.

1. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర భేదము నిజమయిన భేదమా? దీని భేదములకును ప్రత్యేక ప్రయోజనములు చట్టనిర్మాణసభలలో గలవా? చర్చము, వ్యవసాయము, చేతి కనలు రాష్ట్రపాలకము మొదలగు విషయములలో బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల లాభములకు ప్రతిహేతులుగా చట్ట నిర్మాణసభలలో చర్చించవలసిన స్వాభావిక కారణములు గలవా? లేక బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర భేదములు ప్రత్యేకము ప్రత్యేకములు, రెండు తరహా, కన్యవారు తరహా, బలిజలు బలిజేతరులు మున్నగు అర్థరహితములైన భేదములే భేదములా?

(2) బ్రాహ్మణులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మవసరమా? ఇతరులకు అర్హతముగ నవ్వలించుటలో బహుశంకి కూడలే యగుదగు గనుక, వారికి ప్రతిస్పర్ధను కల్పించునట్లుగాను కొంతవరకు ప్రాముఖ్యము నివ్వదు వహించి యున్నవారును ఆగు బ్రాహ్మణత్వము, వైశ్యులకు ముఖ్య వాటిల్లువా? జాతికాభావముల యభిమానము ననుసరించి జనగు ఎన్నికలవలన వ్యాధి మైనట్టియు నిష్పాక్షికమయినట్టియు సర్వసమత్వమైనట్టియు ప్రభుత్వము జనగునా? మన కనాదిగ కుమ్రులే ప్రభుత్వముగనుడి యుండుటచే అన్నగు తక్కిన జాతులకు ఆపాయము కలిగివా? అట్టి కుమ్రులు ఇప్పటి నుండుచిత్తావస్థలతో చర్చించునదిరా?

(3) విశాక ప్రయోజనములలో జాతి భేదము ననుసరించి ఎక్కువలాభమును బ్రాహ్మణులు పూర్వము పొందియుండిరా? ప్రాధికారము క్షత్రియులయందును, వాణిజ్యభర్తయు వైశ్యుల యందును, పశుధనము భూధనము కుమ్రులయందును పూర్వపు వర్ణాశ్రమము ననుసరించి ఇప్పటికిని బ్రాహ్మణేతరుల యందు నలి యున్నదిగా. అటులనే విద్యయును బ్రాహ్మణులయందు నిలచియున్న కాక ఇమిడి మారిన తాత్కాలిక జరిగింపుల ననుసరించి బ్రాహ్మణులు కొన్ని ఎక్కువ ముఖ్యములను పొందినంతమాత్రముచే ఇప్పటి కల్లోలమునకును అన్యోన్యధర్మానుభవమునకు హేతువులున్నవా? ఈ భేదములు విద్య వృద్ధియొనకొనినది అంతరించనా?

(4) ఇండియాలో జాతి భేదములు నశించునా? ఈ భేదములను సూర్య ప్రకాశమునకును బ్రాహ్మణులకుండు తక్కువపట్టింపుతో నుంచురా? వీరు వందములు మున్నగు జాతులతో బ్రాహ్మణులకుండు ఎక్కువములభముగా నమ్మక నయను బోయిదురా? ఈ భేదములు నశించినవో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము లేనది ప్రజాస్వామ్యము సాగునా? సర్వభేదము అంద గోరవారు ఏమనమాధానముతురు?

(5) సమగ్ర ప్రాతినిధ్య మనగా ఏమే సంగతులకు? బ్రాహ్మణేతరులందఱును ఒక సంగతుగా ఎన్నికలు జరుగుట కనుమతించురా? క్షత్రియులు వైశ్యులు విశ్వ బ్రాహ్మణులు వందములు ప్రజలలో నాయకత్వ పరములు మున్నగు వారు తమకు బ్రాహ్మణేతరులందఱుతో కలిసి గాక ప్రత్యేకముగా ప్రాతినిధ్యము సంకీర్ణించుకొనరా. ఈ ప్రత్యేకపు ఎన్నికలు ఎట్లు జరుగు? తక్కిన అంతర్జాతుల సహాయము ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గోరరా? ఇప్పుడు రాంధ్రజేతరుల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చినయెడల లాభమును పొందువారు ఏవేవ నమ్మకులుగల రెడ్డి, కన్య, తెలగ జాతులెవరా? వీరికి మాల, మారిగ, డక్కల, ఎరకల, బుడబుక్కల, యానాది, బలిజ,

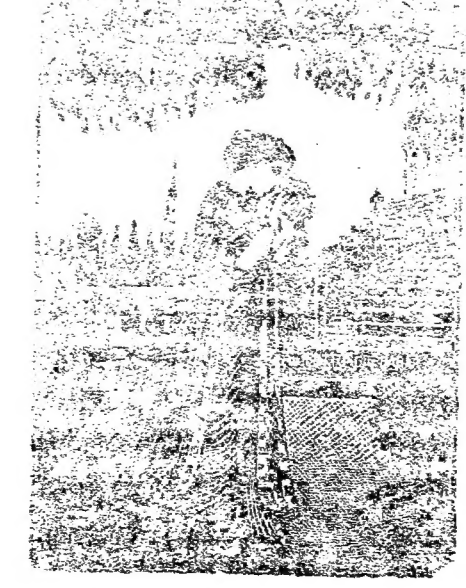
లింగబలిజ, సాతాని, జంగమ, తోగట, బెల్ల, చాళి, కుమ్మర, మంగలి మున్నగు వివిధభాషలందరి కంపున బ్రాహ్మణేతరులయిన పేన బెల్లకొని ఎక్కువ లాభములు గొట్టుటకు ఏమి ఆధికారముగలదు? ఈ మూడుజాతుల సంఖ్య తక్కినవారో బోవ్వియెడల అతిస్వల్పముగా! ఈజాతుల కన్నిటికిని ప్రత్యేకముగా ప్రాతినిధ్య మివ్వవలయునా? లేనియెడల నీ పేన బెల్లకొని ఇతరులు లాభము పొందుట ఏమివలయును? రెడ్డు, కన్య మున్నగు వారిలో నుండు అంత క్షాత్రుల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మవసరముండునా? కులముల ప్రకారము ఎన్నికలు జరుగునెవల ఈ క్షత్రియ వందటికి రాకమునా? ఇది ఎట్లు జరుగును? బ్రాహ్మణేతర నాయకు లివిషయము యోచించిరా? సక్కు వందములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మివ్వవలయునని ఒప్పుకొన్న అనేక జాతులకు గలవి ఆపదములలో ఎన్నిక కర్తృత్వము నేర్పాటు చేయుటకు అనేక పథాలు జరిగినను పాథ్యయైనది గాను, వీరందరిని ప్రత్యేకపు ఎన్నికల ఏర్పాటు ఎట్లుపాథ్యమగును?

(6) ప్రపంచమున కర్తవ్యము, జాతీయ, జాతిసమలవారు, జమిందారులు వర్తకులు మున్నగు ప్రత్యేక ప్రయోజనముల బట్టి ఎన్నికలు జరుగుచున్నాగాని జాతాభేదముల ఎన్నికలతో ప్రభుత్వమును పాథ్యమగునా? సర్వము త్యజించి తేక భర్తవై, తేక నేనై పూరియన్న వెంకటప్పయ్య కుండు గారికి ఏది జేతరులకు చేరుకరయని జేతరు నాయకులు పాటు కుండున్నా? అవియన్ను కాదని, ఏవట్టుములు జేతరునకు జాతాపేరువు వై నాయకులచే ఖండింపబడుచున్నవో అవి మంచివే యును అధికారుల సంకల్పింపైన నాయకులగారికిని పోటీపడింపును నాయకులకు తప్పక ఒడిపివుతురని చెప్పవలసియుండుగా అట్టిదిలే తేక నాయకులగారే కావచ్చునేమా యని సంజేహించవలసినట్టిది ఎట్లుకలసిందె? కులాభిమానములు జాతాభిమానములవై ఎన్నికలు జరుగుటచేత నెవరా ఈ దుష్టిని సంగ్రహించినది. ఇట్టి కులపు ఎన్నికలు జేతరులకు లభింపకు యిది ప్రలల నిర్వచము కాదా!

(7) చాదరిగాను గోరవట్టి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము ఎట్టిదో, ఎవరిదో, ఏవర్తకుల ననుసరించియో తెలుపకయే వెంకటప్పయ్యగారు మాత్రము అంగీకరింపరా. అను ప్రశ్న మూత్రము జవాబు చెప్పింపకు వెంకటప్పయ్యగారికిని పాథ్యమగు నని తోచను.

(8) జేతరులలో ఉద్యోగములు, కాననిర్మాణసభ్యత్వము, భూములు, భేదము, జమిలు మున్నగు యావదాస్తులు కలిపి వందకొను నెడల ఇప్పుడు పశ్చిమజాతీయవాదము సమత్వసర్వములకు (Socialistic principles) పరిపూర్ణము. వందకు ఎరకల ఏనాది మున్నగుజాతులు సర్వసమత్వ పాథ్యము ఏల కొరగదాదు? కేరలజన్మపూత్రమున ఒకటు లకులములకుల భూములకును అట్టిని ఏలకర్త గావలయునా? చాదరిగాదు ఇతరులకు ఈ ప్రశ్నల చర్చింప ప్రార్థించును. విమర్శకుడు.

మదన కామేశ్వర లేవ్యము
ఇది మేనాడు, విక్కాక, కుక్కనపల్లె, అతిమూలముల వారిచే, మిక్కిలి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, యావన నుభూము, సంతాపప్రాప్తినికలిగించు వరప్రసాదము 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కులముల డబ్బీలు 1. ఏ. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము. ఏ. కె. ఏ. అందుకో, పొందుకు, గుంటూరు జిల్లా.

సాక్షియంట్లు:— అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కమిటీ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మా మసీదు వీధి, బొంబాయి. మదరాసు రోజుంట్లు:— మెనకాపురమోత్రమాల్, వై నాబజార్ రోడ్, మదరాసు.

గుంతకలు బంక్షకొకు కడుగుమిషనున నందెడు లెమ్మ చెల్లగ్రామమునందు నూతనముగా కట్టబడిన శ్రీ గ్రామాల వారి గొప్ప జేవాలయమువట్టు నందెడు బయలు ఆరణ్యమున ఈ గ్రామనివాసు లగు కోమటిబుక్కెట్టి వీరబ్బగారి దత్త పుత్రుడు బుక్కెట్టి ముద్దువీరప్ప కెట్టిగారు యాత్రాపరు లగు సాధు సజ్జనులవలెకై దాదాపు రూ 1000 నేను రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి గాతరుండుపము కట్టించుచున్నాను.

గుంటూరుజిల్లా కోలకలూరు గ్రామములోని శ్రీ ఆంధ్ర గీర్వాణ గ్రంథ నిలయను యొక్క ప్రారంభోత్సవము నిలయము వద్ద ప్రత్యేకముగా నిర్వహించిన వందరిలో ఈ నెల 6వ తేది పాఠ్యులకు 4 గంటలకు వెనవడ వాస్తవ్యులు, ముద్రపద్ధి వ్యాపకములును, సత్యాగ్రహతాతలం బతులు వరు మహారాజ శ్రీ అయ్యకేశవ శాశ్వరరావు వంతులు గారి చూడవర్తముగైంద జరిగినది. చుట్టుకట్ల గ్రామముల నందె మూడు నాలుగువందల జనులవచ్చి సభనలంకరించిరి.

ఎలిమొడరీ మూల్లశాంపిడివన్ స్వాస్థ్య రామచంద్రపురం:— ఈస్వాస్థ్య ఏ.పి. 26, 27-వ తేదీలలో అనంతర ప్రాములో జయప్రథముగా జరిగినది 27-4-19 తేది పాఠ్యులముల గోవావరిజిల్లా అసిస్టెంటు యాక్ స్పెక్టరుగారు వల్లూరి వరసింహారావుకు వంతులుగా అభ్యుత్తరకు సభిజరిగెను. జయ జయగు పూడినబొంబం వల్లూరి వరసింహారావుకు వంతులుగా రజతపరీక్షములు, ప్రస్తావములు బహు కుండుగా నిచ్చిరి.

జాతీయకళాశాల:— కీర్తిధులగు కవిపురపు తేక ప్రాజాగారి భార్య మంగమ్మగారు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలో విద్యార్థికి తమ దాదాముల పేరుకు కార్యక్రమము మునకు 8 రూ. 10. విద్యార్థి జేతనముల స్థాపించుటకు గాను రూ 600-0-0 ఇచ్చినారు.

ఈక్రిందివరకు ప్రకారము ఆంధ్రజాతీయకళాశాలలో విద్యార్థులు వసూలయినది. ఈవర్షంకావ్య గారు (17-1-19) 5-0-0; నేనాంతం రామభాంసంగారు (8-3-19) 1-0-0; కందూరి శ్రీకాంఠం గారు (18-4-19) 8-0-0; బులగు వీరభానువయ్య గారు (20-4-19) 4-0-0; బొమ్మరావు మూర్తిగారు (20-4-10) 2-0-0; అంతు మొత్తం 20-0-0. —భో. పట్టాభిషేకారామయ్య, కార్యదర్శి.

కావలెను 1597

శ్రీ మైలవరము బాలభారతీ సమాజమునకు శ్రుతిలయజ్ఞానముతో న్యతాంతముగా పాడదగిన సంగీతము నాటకాభివ్యవహారిక లిగి హిరో క్యాక్టరు వేయదగిన వారొకరు జేతము నెలకు రు 30-0-0 మొదలు 40-0-0 వరకు యోగ్యత నుబట్టి యాయబడును సావలసినవారు సదరు సమాజము సెక్రటరీగారైన శ్రీ కొమ్మూరి కట్టా భిరామయ్యగారివద్దకు వచ్చి మాట్లాడినయెడల ఏప్రీటు తెలియగలవు.

R. S. V. Papaya rao.
వెనవాడ శ్రీ బాలభారతీ సమాజపు ప్రాప్తిలయ 26-4-19 } అండు కవులు మైలవరం యెట్టియు జమిందారు.

100 మిక్కిలి మనోహరముగు నువాసనకలిగిన 126

(రిజిస్టరు) (రిజిస్టరు)
కాలడినది **ఆటో దిల్ బహార్** కాలడినది
ఇప్పటికాలపు విచిత్రమగునది. సాటిలేని మనోజ్ఞమగు నువాసనకలిగిన. అల్పమైనదాని, సాగాయము వాటి, చేర్చుకొనిన సిద్ధము చేయబడిన కేరల పువ్వుసాము.
నీ కువాలవై కొన్ని లింగపులు చింతకొనినవో, మనోజ్ఞమగు నువాసన నిన్నులంబించును.
ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణముగా నుండును.
(చిన్న నెజు అర (రాం) సీసా 1-కి య 0-8-0
మధ్యరింకం నెజు 1 (రాం) " " 0-12-0
వేరొక నెజు 2 " " 1-4-0
వెద్ద నెజు 4 " లేక 1/2 బొమ్మ " 2-0-0
ఏ. పి. ఖమ్మం బుడ్డి 1-కి 0-6-0, 8 బుడ్డుకు 0-14-0 ప్రత్యేకము పల్లెల, పట్టణముల దలి ప్రకీర్తనగు పరిమాణముగా నొరపగు. వీరికి అనేకమగు నకలు నెట్లు కలవు. కావున తాము కొనుగవుచు సీసావైనను, కార్డువైనను అటోదిల్ బహార్ రకు పేరును పరిశీలింపుము. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క కులకుణములను పరిశీలించేయగోరువారి దిగువకాంక్షి ప్రాసినవో అటోదిల్ బహార్ గల నువాసనకార్డు కు ఏ ముగ పంపుదురు.
సాక్షియంట్లు:— అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కమిటీ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మా మసీదు వీధి, బొంబాయి. మదరాసు రోజుంట్లు:— మెనకాపురమోత్రమాల్, వై నాబజార్ రోడ్, మదరాసు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1919-వ సం॥ మే నెల 9-వ తేదీ

శుక్రవారము

ఆంధ్రుల యలసత్వము.

లోకమునకు పొగడుట ప్రీతియు, నిజమాడుట నిష్ఠరము. మనుజులను దానకర్ణులు ధీమంతులు విద్యావంతులు పరాక్రమవంతులు కార్యశూరులు అని పొగడిన, నానందమును బొందుదురు. లోభులు మందబుద్ధులు విద్యాహీనులు భీరువులు కార్యవిమూఢులు అని తెగిన కోపగించుదురు. కాని శ్రేయఃప్రాప్తికై మనుజులు వారి గుణదోషములను జాగుగ గ్రహించుట యవసరము. ఆంధ్రులు భరతఖండమునందు గల జాతులందు గణనీయు అనియును వారి ప్రత్యేక ఫలభిముఖియును నుత్సాహపూరితమనియును జనసంఖ్య విశేషమనియును భాష మృదుమధురమనియును దేశము నుత్తేత్రమనియును గర్వమును బొందుచుందురు. జేశోద్ధరణమునకును నాత్మతాపమునకును నాంధ్రులు వహించవలసిన భారమును వారు వహించుచున్నారాయనసమస్యను యోచించిన, విషాదము గలుగుచున్నది. తెలుపుల కొట్టు ధనముతో నిండియుండినను నవసరములకు ధనము పయోగపడనపుడు ధనము వలన నెవరికిని ప్రయోజనము గలుగదు, మన సుగుణసంపదలు మనకు గాని యితరులకు గాని వినియోగపడనపుడు వానివలన నెవరికిని నేమియును ప్రయోజనము గలుగదు. లోకమంతయును ముందంజ వేయుచున్నపుడు మనము మానముద్రను చాల్చి నిద్రావస్థయందుండుట యవమానకరము. మన నిద్రావస్థకు గల కారణంబులను బోనాడుటకు మనము పూనుకొనిన గాని మన తరణోపాయము సాధ్యముగాదు. మన ప్రయత్నములు విజృంభించి ఫలవంతములు గానపుడు మన మెటులు తరింపగలమో దేశక్షేమమును గోరువారు యోచించుట వర్తమాన సమయమునందవసరంబుగ నున్నది.

ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రోద్యమయాపమున నాంధ్రవ్యక్తి వికాసమునకై పాటుపడగల భాగ్య మాంధ్రులకు గలిగినదని మన మానందించుచుంటిమి. ఆంధ్రోద్యమసాధారణమున ప్రజలయందు ప్రత్యేకభిజ్ఞానమును గలుగజేయుచుంటి మని మనము సంకల్పించుచుంటిమి. భరతవర్షాభ్యుదయమనకు మూలసూత్రమైన భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర సిద్ధాంతమును భరతఖండమునకు వ్యక్తముచేయుగల గౌరవము మనకు దక్కినదని మనము ఉప్పొంగుచుంటిమి. మన యాంధ్రోద్యమము పుట్టిచిరకాలమైనను ఏడు మహాసభలు జరిగినను బలమును బొందగిన దుర్బలస్థితియందు గలదా. ఆంధ్రోద్యమవ్యాకసమునకు ద్రవ్యసహాయమును గోరును కొండ వేంకటప్పయ్యవంతులు గారు చేసిన ప్రయత్నములు ప్రార్థనలు సఫలములు గాలేదు. ఆంధ్రుల తారకమనకు ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రావశ్యత సర్వసామాన్యముగ సంగీకృతమైనను నాంధ్రరాష్ట్రోత్సాహమును ప్రజలయందు గలుగజేయుటకు మంచిప్రయత్నములు జరుగుటలేదు. ఆంధ్రదేశమునందంతటను నాంధ్ర

రాష్ట్రోత్సాహమును వ్యాపింపజేయుటకు బోధకులు లేరు. ద్రవ్యము లేదు. ఆంధ్రోద్యమవ్యాకసమునకై మూలద్రవ్యమును గడించుటకై చేసిన ప్రయత్నములు సఫలము గాలేదు. ఏదేని విశ్వప్రయత్నముచేసి 170 లక్షల ప్రజలు మూడువేల రూప్యముల మూలధనమును నాంధ్రోద్యమవ్యాప్తికై సమకూర్చుట యాంధ్రుల ప్రతిభకు మంచిలక్షణము గాదు. మూలధనము మూల యెటులున్నను ప్రజలయందుత్సాహమును గలుగజేయుటకు బోధకులు లేరు. సాధనములు లేవు. ఆంధ్రోద్యమమునకు ప్రాణప్రదమైన భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర సిద్ధాంతమును భరతఖండమునందును బ్రిటిషు ద్వీపములందును వ్యాపింపజేయుట కాంధ్రులకు వారాకర్తవ్యములేవు. నామకులు లేరు. ఆంధ్రులు వారి యాద్యములనైనను భారతీయ నాయకులకు దెలుపుటకు సాధనసంపత్తి లేకున్నది. పునఃసంగమమునందీ ప్రాసిన లేఖను జదివిన వారలకు కరమ విచారము గలుగుచున్నది. ఆంధ్రులు పదేడ్డనుండి యును బ్రయత్నించుచుండియును నోక యాంగ్ల దైనికపత్రికను ప్రచురించుటకు శక్తిని బడయలేదు. జాతీయశిక్షణమును వ్యాపింపజేయును స్థాపితమైన యాంధ్ర జాతీయకళాశాల తెగిన పోషణము లేకను వృద్ధిని బొందుట లేదు. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమై ఇంగ్లాండున కింతరాష్ట్రములనుండి రాయబారములు వెడలుచున్నవి. చెన్నపురినుండి శ్రీనివాసశాస్త్రి సత్యమూర్తి మాధవరావుగారు వెళ్లియున్నారు. ఇంకను కొంద రచిరకాలమున వెళ్లనున్నారు. రాయబారము విషయమై ఆంధ్రులయందు సంచలనము గలుగలేదు. రాయబారులగ వెళ్లగల వారు నిర్ణయము గాలేదు. వెళ్లగలవానికి ద్రవ్యోపకర్తి గలుగజేయుటకు గట్టి ప్రయత్నములు జరుగలేదు. సర్వమును దైవాయత్తముచేసి యాంధ్రులు మానముద్రను వహించుచున్నారు. ఈ విషయస్థితియందాంధ్రులు వారి యలసత్వమును విడనాడి కార్యభారమును వహించుట యవసరము.

ఇంగ్లాండునకు రాయబారము

ఆంధ్రమండలములకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీక సంఘమును కాంగ్రెసు ప్రసాదించినది. ఆంధ్రమండలములందు ప్రత్యేక రాష్ట్రీకసంఘము స్థాపితమై పనిజేయుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు మండల సంఘములు తాలూకాసంఘములు, స్వరాజ్యసమితులు రాజకీయస్వత్వములను బడయుటకై చిరకాలము నుండియును పనిజేయుచున్నవి. రాయబారుల వ్యయమునకై ఆంధ్రరాష్ట్రీక సంఘము 10,000 రూప్యములను సమకూర్చవలయు నని కాంగ్రెసు కార్యదర్శులు నిర్ణయించిరి. కొండా వేంకటప్పయ్యగారు మన మిహువలసిన ద్రవ్యమును సమకూర్చుటకై చేకూటనమును జేయుచున్నారు. కోవూరు భీమవరము సరసా పురములందు సభలను జేసి ధనసహాయమును గోరిరి. వారి ప్రార్థనలకు ప్రజలుచేసిన సహాయము తెలియకున్నది. కాని కాంగ్రెసుకు సమర్పించవలసిన ముకుపును చెల్లించుటకు సొమ్ము సమకూడలేదని మాత్రము నిర్భయముగ జెప్పవచ్చును. సొమ్ముమూట యెటులుండగ నాంధ్రదేశమునుండి వెడలనున్న రాయబారు లెవరో అదియును తెలియకున్నది. మోచర్ల రామచంద్రరావు వంతులుగారు మితవాదుల రాయబారిగ వెడలుచు రని తెలియుచున్నది. ఇది శుభవార్తయని సంతసించవలయును. కాంగ్రెసు పక్షమునను స్వరాజ్య సమితుల పక్షమునను నాంధ్రదేశమునుండి రాయ

బారులు వెడలకుండుట మన కవమానకరము. ఆంధ్రనాయకులందెన్నిక గానిన వ్యాకతి నుబ్బారావు వంతులుగారు బయ్యా నరిసింహేశ్వర శర్మగారు. భో. కట్టాభిసేతారామయ్యగారు, కొండ వేంకటప్పయ్యగారు, భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజుగారు, సర్వోత్తమరావుగారు మొదలగు వారీ సమయమునందు మానమును బూనుటకు గతంబు దెలియకున్నది. "భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర సిద్ధాంతమును వ్యాపింపజేయదగిన సమయము నందు మీ యాంధ్రనాయకులు తూష్టిభావము నేల చాల్చుచున్నారా?" అని ఒక యరవనామకుడు చేసిన ప్రశ్నకు సమాధానముమాత్రము తెలియకున్నది. రాయబారులను పంపలేక పోవుటయును వారికి సొమ్మును సమకూర్చ లేకపోవుటయును మన యుద్ధారస్వభావమునకు గళంకమును గలుగజేయుచున్నది. సత్యమూర్తిగారి వ్యయమున కొక ద్రవిడవ్యాధివాది రెండువేల రూప్యముల నిచ్చి లులు తెలియుచున్నది. ఆంధ్రులను శ్రీమంతులైన వ్యాయవాదులు భూస్వాములు వర్తకులు జమీందారులు గలరు. ఏ రెండవను యథాశక్తిని చందాలను వేసి ఆంధ్రమండలమునుండి రాజ్యాంగ సంస్కరణములను గోరుటకై వెంటనే రాయబారులను పంపుటకు ప్రయత్నించుట ధర్మము. పోయినతరువాత తిరిగిరాను. హిందూదేశమునందలి ఇతరభాగాలనుండి రాయబారులు వెడలుచున్నపు డాంధ్రదేశము నుండియును రాయబారులు వెడలుట కాంధ్రులు లేనిప్రయత్నములను జేసి వారి గౌరవమును గాపాడుకొనుటకు వేషుచున్నాము. ఈ హితోపదేశమును జేయుటకు గతంబును నాయకులు ప్రజలు గ్రహించి కనుక బూసకను వెంటనే తమధర్మమును నిర్వహించుటకు బూని యాంధ్రుల గౌరవమును ప్రతిభను గాపాడుచు రని నమ్ముచున్నాము.

మార్చలు లా పాలనము

పంజాబునందు మార్చలు లా ఏ రీతిని వాడబడుచున్నదియును వార్తలు తెలుపుచున్నవి. పంజాబునందు తీవ్రమైన యల్లరులు జరిగినవని యును ప్రజలు దుష్కార్యములను జేసి రనియును జను లంగీకరించుచున్నారు. దురంతకులను జాగుగ దండించుటయును దేశశాంతికి సాధనము. కాని పంజాబునందు ప్రజల బహిరంగమైన తిరుగుబాటు గలదని నిర్ణయించుట కింతవర కేమియును నాధారములు లేవు. ఇప్పుడు విధించబడుచున్న శిక్షలు నేరములకు మించికఠినముగ నున్నవని పరీక్షించిన వారలకు విశదమగుచున్నది. సి.వి.డి. ఉద్యోగి తలగుడ్డను తగులబెట్టినందులకు ద్వీపాంతరవాస శిక్షవిధించబడినది. దుండూభాషకేసునందు నేరస్థులు ప్రజల కుక్రవమును గలుగజేయక పోయినను ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధించబడినది. బ్రిట్యాను సంపాదకుడు పత్రికయందు ప్రాసినవ్యాసములకై మార్చలు లా కోర్టులందు విచారించబడుచున్నాడు. సనాతనధర్మకళాశాలయందు దంటించిన నోటీసుల నెవరో చింపివేసినందులకు విద్యార్థులు వారి సామానులను మోయుచు నాలుగు మైళ్లు నడిచిరి. భారతీయులపైని కోర్టుగలకు సలాము చేయవలయును. సలాముచేయని వారికి కొరడా దెబ్బలశిక్ష కొన్ని సమయములందు విధించబడుచున్నది. శిరోవేష్టనము లేకను మార్గములందు నడచువారికి బెత్తము దెబ్బలు తగులుచున్నవి. పోలీసువారు వారిని తాళాలకుగొనిపోవుచున్నారు. దురంతకులను దండించుట యందైనను సధికారులు దయాదాక్షిణ్యములను

గావుల సమంజసముగాని శేవలము దండనోపా
యమును విశ్వసించుట తాత్కాలికముగ ప్రయో
జనకరముగ గోచరమైనను సుస్థిరముగ ప్రయో
జనకరము గాదు. వంజాబుపాలకులు హిందూ దేశ
పాలకులు వారిర్యమును వారు భాగము నెరుగుదు
రని అధికారులు సమాధానము చెప్పవచ్చును.
కానీ ప్రజల శలవోరలు పా కుల చెప్పును బహు.
చెన్నపురియందు మహాజనసభయందు గోవర్ధన
దాసుగారి యుపన్యాసమును వినిన వారలకు
వంజాబు దేశముల సంక్షోభము తెలియగలను.
అల్లరులు సంపూర్ణముగ నాగిన సమయమునందు
మార్గములను నుపసంహరించి సామాన్యన్యాయ
సూత్రములను పాలకుల పవలించించి శాంతిస్థాపన
మనకు దోడ్పడుదు రని విశ్వసించుచున్నాము.
వంజాబునందు మార్గము లా ప్రయోగ మనమో
స్వము పాలకులను దని మార్గమును విమర్శించిన
విశేషమగును.

బెజంట్టుగారి పీఠుకొలుపులు

శ్రీమతి బెజంట్టుగారు గురువారము సాయం
త్రము బొంబయికి వయనమై వెడలిరి. బొంబయి
నుండి మొయిల్లీమరమీదను నింగ్లాండునకు
కార్మికుల కక్షమునను వారివర్గము కక్షమునను
చెన్నపురి వర్తకుల కక్షమునను జాతీయ
స్వరాజ్యసమితికక్షమునను క్రతినిధిగ వెళ్లనున్నా
రు. వారిస్థానమునందు జార్జి అరంజేటుగారు
మ్యా ఇండియా సంపాదకీయ భారమును వహించ
గలరు. బెజంట్టుగారిని వాడియాగారిని ప్రజలు
సమర్పించిన సన్మానపత్రములను బరికించినపుడు
ప్రహ్లాదాన సమాజసభ్యులకు కార్మికులకు వారి
కట్టగల గౌరవాదగణభావములు విదితముగాగల
వు. అఖిల భారతీయ స్వరాజ్య సమితికి బెజంట్టు
గారు గ్రాసనాథపతిగ నెన్నుకొనబడెను వెంటనే
ఈ వదలికి రాజనామా ఇచ్చుట కంగీకరించుచు
నుత్తరమును వ్రాసిఇచ్చియును నిపుడు తిరిగి శంక
కు బూనుకొనుట వివేకముగాదు. బెజంట్టుగారిని
తొలగించుటకుగారణముసత్యాగ్రహద్యేషమనుట
యక్రస్తుతము. బెజంట్టుగారు రెండు స్వరాజ్యసంఘ
ముల కధ్యక్షులను వహించుటకు వీలుగలుగదు.
వెంటనే వాగ్దానముచేసిన రీతిని ప్రథమ స్వరాజ్య
సమితికి రాజనామా ఇచ్చునని నమ్ముచున్నాము.
“జాతీయ స్వరాజ్యసమితి రాయభారమును నిట్టి
సంకల్పముగల యితర రాయభారములను మా
పునరాగమన సమయమునందు మాతో భరత
ఖండమునకు భాధ్యతాయిత పరిపాలన మహాద్వార
మును గొనివచ్చుటకు భగవంతుడు మహాక్షలు
నుప్రసన్నులగుదురు గాత !” అని బెజంట్టుగారు
కోరినటులు సంకల్పసిద్ధికి భగవంతుని మేమును
వేడుచున్నాము. కాని ఆత్మోద్ధతికిని దైవనిర్ణయ
ములకును గల సంబంధము స్వల్పముని మహానీ
యులైనను గ్రహించుట వివేకము.

దేశభాషలు

చెన్నపురి విద్యాసభ కధ్యక్షులు రావు
బహద్దరు కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు వారి
దీర్ఘ గంభీరోపన్యాసమునందు దేశ భాషల విషయ
మై ఇటులు ప్రసంగించిరి:—

“రాజ్యాంగభాషనమునకు విద్యావ్యాపనమునకు శక్తి
వహించుబంధము గలదు. మన వాయువుల నీ విషయ ముం
ర్చించుచున్నది. కాన ననీ మనమోచవలకు దగియున్నది. హిం
దుదేశ నిర్వహణమునకు దేశభాషలు కరణ్యములు. ఆ గ్రం
థావ తెలియని ప్రజలకు రాజకీయస్వక్రియలు వ్యాపించిన
కొంది దేశభాషల ప్రజాభివృద్ధికి హేతువు.”

రంగస్వామియ్యంగారి యభిప్రాయ మింత
వరకు సత్యమైనను విద్యాప్రవృత్తికి దేశభాషా

భివృద్ధి మూలక క్రి యని వారు గ్రహించి యుండ
వలయును. ప్రజలయందు విద్యావ్యాపనమును
జేయుటకు దేశభాషలే సాధనములనియును వాంగ్
భాష నిరుపయోగ మనియును విద్యావంతులు
పాలకులు గ్రహించనంతవరకును ప్రజల విశ్వా
సము దురాభిప్రాయమని గ్రహించవలసి యుండును.
కాని ఇంతవరకే సమస్యను నిర్ణయించుట శివరును
పూనుకొనకుండుట వారి యుదాసీనభావమునకు
నిదర్శనము.

గంధీగారి సత్యాగ్రహరంభము

రాగల ఆదివారమునాడు బొంబయినగరము
నందు హర్షిమనుగారికి సానుభూతిని దెలుపుటకై
ఏకదినోపవాసమును హరిభజనలను కాలక్షేపము
లను గంధీగా రావేశించిరి. వారి యా దేశము
నీ వాక్యములతో ముగించిరి:—

“ఉపవాసప్రకరణము జాతీయాభివృద్ధికిని జాతీయాదర్శ
లభికిని, ఆకలి మున్నగు విషయములలో ఆశ్చర్యగ్రహ ప్రాప్తి
కిని యుచుకొనుచున్న మన అభిప్రాయము. పశ్చిమము, రాజ్
పు ఆదివారమున బొంబయినగరములో విశ్వికసత్యాగ్రహము
వలంబించి, యెల్లడల నవనాన ప్రమాదాలించి, కాంతి,
ప్రేమభావ భరితమును ఆధ్యాత్మిక చింతలతో గలము
గడువలయును. ఈవిధముగ మన ఆశ్చర్యగ్రహమును పాపం
దించుకొని, హర్షిమనుగారి బంధవిమోచనమునకు నోరేద
గలుగుదును.”

గంధీ మహాత్ముడు రాగల భానువారమును
బొంబయియందు మాత్రమే సత్యాగ్రహ ప్రత
దివముగ నాచరింపవలయు నని దేశ హితమును
గోరి చేసిన యాదేశము జనామోదమును బడయు
నని నమ్ముచున్నాము.

హరితాభియోగములు

ఆగ్రానగరమునందు ఏప్రిలునెల 11-వ తేదీని
19 మంది వక్తలు ఉపవాసప్రతమును స్వీకరించి
కోపునకు వెళ్లి యుండలేరు. జిల్లా జడ్జి జాకన్సను
గాదు 1879-వ సంవత్సరము శాసనపు 14-వ
శ్లోకనుప్రకారము వా రేల దండనాల్లులు గారొ
తెలుపుమని నోటిసును వంపిరి. అభియోగము
మొయి 24-వ తేదీని విచారించబడును. కలకత్తా
యందు హరితాభివమునందు కొందరు విద్యా
ర్థులు ట్రాము బండ్లు నడవకుండుటకై బండ్ల కడ్డ
ముగ బయండిరి. కలకత్తాయందు దండనాధికారి
కేసు విచారించి పిల్లలను మందలించి వదలి
వేసెను. బాలురు రాజద్రోహులని శిక్షించిన, శిక్ష
ననుభవించవలసియాయురు. న్యాయవిమర్శనమును
సందర్భానుసారముగ జేయుట యుచితముగాని
దండనాధికారి చిత్తానుసారముగ జేయుట యుచి
తముగాదని కలకత్తాయందలి మేజిస్ట్రేటువలం
బించిన విధాన మితరులకు జ్ఞానోపదేశమును
జేయలగద.

మదరాసు కాంగ్రెసు సంఘము.

వంజాబు పరిస్థితుల నాలోచించుట.
రాయభారల బంక తీర్మానించుట.
మదరాసు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు పం
జాబు పరిస్థితుల నాలోచించుట కొక అవసరపథము సమావేశ
పరచిరి.

ఇతరరాష్ట్రీయల నాయకులసహాయముతో వంజాబు
రాష్ట్రీయనందలి పరిస్థితులను కనుగొని నిచ్చుటకు మానసియు
లని బహుళ సరసింపాశ్చర్యకృష్ట ఎన్ కన్వూరంగయ్యంగ
వార్లను వంజాబునకు రాయభారముగా బంపుటకు సంఘము
వారు తీర్మానించిరి.

మానసియులగు సరసింపాశ్చర్యకృష్టగారి కార్యసాధన
మునకు రాజప్రతినిధిగారి అనుజ్ఞన పొంద గోరుటకు సం
ఘము సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

భార్యసెంటుబార్ని-మదరాసు.

తేత్ర కలతల్ల తిండిలే మలమల ముడుచు ఆపార
కదార్థముల భరలన్నియు వెచ్చినందులకు లోలోపల కృపిం
చుచున్న నెల్లూరుజిల్లా పీఠము వెంకటసు ఉద్యోగియుల
(50 రూపాయలు, ఇంకతక్కువ వెంకటసు తెచ్చుకొనవచ్చు)
విజ్ఞాపకము.

మదరాసు గవర్నరుగారిని ప్రార్థించుచు తగు విచార
ణచేసి తమయొక్క ప్రార్థనలను అంగీకరించుదురను విజ్ఞాపి
ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్న ఉద్యోగియుల జీతముల ప్రార్థన
కల గాక 1 క్రి రేట్లు ఎక్కియున్నది. తమకన్ననో జీతము
బహుతక్కువగా నుండునది. ఇప్పుడు కలతల్లకృపిండులకు
గవర్నరు సెంటుబార్ని ప్రె చెప్పిన రీతిగ నేర్పకం ది నా త.

అందువలన తమ వెంకటసులు వారి వెంకటసులకంటె
బహు తక్కువగా నున్నది. వాటియొక్క వివరములు ఈ
క్రింద రీతిగ నున్నది:—

ఉద్యోగియుడు	ప్రార్థన	వెన	ఇప్పుడు ఎ	వెన
జీతము	మన	క్రిందజీతము	మన	
తాలూకా సింస్తాదాన 80 రూ 80	80	40		
తాలూకా హెడు యె 50	25	70	85	
క్రాంతిబెట్టు				
తాలూకా హెడు 20	10	85	కలతల్ల	
గురుస్తా			బలెము	
గురుస్తామామూలజీతం15	7.50	20	డిటో	
తాలూకా బట్టోకు 6	8	7	10	

ఈ తీరుగ నే యితర డిపార్టుమెంటులలో గూడ నున్నది.
కావున నిప్పటి భరలనుబట్టి ప్రతి డిపార్టుమెంటు
వారి జీతము ఎక్కిందినాన. వారి వెంకటసులు గూడ అతీత
ననే ఎక్కువగా నున్నది. ప్రభుత్వమువారు పనిచేయుచున్న
వారి సంకదియే విచారించిరి గారి మామగతి గ దునింపలేదు.

ఇప్పుడు నాకరి చేయుచున్న ఉద్యోగియులైన నిది
వరలో పనిచేసి ఆక క్రతలేక సెంకను తీసికొనినవారి శంక
తియుగూడ విచారించు భాధ్యత గవర్నరు సెంటుబార్నికే అయి
ఉన్నది. కావున గవర్నరు సెంటుబార్ని తమ శంకతి చక్కగా
పరిశీలింపి ఆవారకదార్థముల భరల తగ్గింప అన్యునటులచేసి
తమకు ప్రతికింపవలసివది. అట్లు చేయకపోయినచో తమకు
సహాయము చేయనట్టి ప్రభువు ఎవరలెన కావున మీరే
మాపాలిటి క్షిణైకముగా నెంచుచున్నాము. కల్లికనపిల్లలను
ఏలాగున పాలిచ్చి ఆకలి అయినప్పుడు అన్నము పెట్టినో
అలాగుననే తామున తమ నోకరులను అటులే కాపాడుదురని
జేడుచున్నారము. అందుకై క్రతురు పరిపూర్ణాత్ములు పొం
దురుగాత. అందుకు నెల్లూరు కలెక్టరుగారు అంగీకరించిరి.

మండల సైనిక సంఘము.

బెల్లూరి తిగిలినట్టియు జల్లుపడినట్టియు సైనికులు మా
న్తుగువారి శంకతి సమాచారములను విచారించుటకై నా
అధ్యక్షుల క్రింద ఒక సభ ఏర్పరచబడినది. ఆ సభయందు
ఈ క్రింద సుదాహరించిన అంశములను విచారించుదురు:—

- (1) యుద్ధవిషయములను గురించిజిల్లా రికార్డులను ఏర్పరచుట.
- (2) భూమి గాని బహుమతులను గాని సైనికులకు నిచ్చు అంశమును విచారించుట.
- (3) క్రభుక్యత ఉద్యోగములను ముందుగా వారికే యిచ్చుట.
- (4) పిల్లలయొక్క విద్యాభ్యాసముల విచక్షణ.
- (5) బెల్లూరితిగిలినట్టి, జల్లుపడినట్టి సైనికులకు కాగ్ర తగ చూచుట.
- (6) సైనికులు ఇల్లు వదలినప్పటినుండి వారయొక్క మంచిచెడ్డలను విచారించి తగు జాగరూకతతో పనిచేయుట మున్నగు అంశములను విచారణచేయుదురు. అందుకై నేను చాల ఆసందమును పొందుచున్నాను అని ఎల్లరకు విశేషము జేయుటకై మదరాసు కలెక్టరుగారిని ఏ. ఆర్. ఎల్. టాటన్ హాను కలెక్టరుగారు మాకు వ్రాసికాన.

అన్నమదేశ తొందరలు.

అధికార నియోజనములు
రాజప్రతినిధిగారి కోరికప్రకారము వక్రమేతర కు
గజాలకు సర్ జార్జి రాను కెన్సిల్ గారు తాత్కాలికముగా
మన్నిక మిమనముగా నుండురు.
గత గురువారమునాడు ఇంగ్లాండునుండి కచ్చిన సర్
హామిల్టను గ్రాంటుగారు ప్రభుక్యమువారి విశేషకృపా
మంత్రిగా నుండెరు.
డేవిడ్ ప్రే గారు ప్రత్యేక కార్య నిర్వాహకులుగా
నియమింపబడిరి.

జైలకువట్టి వర్తనకేసు.

కమిషనరువారి తీర్పు.

గతమంగళవారము తెల్లవారమున కమిషనరు ఇల్లియను మార్గముల కమిషనరువారు జైలకువట్టి వర్తనకేసులో తీర్పు ఇచ్చిరి. ఈ కేసులో ఎనమండ్రు ముద్రాయిలు కలవు. వీరిలో ఇద్దరు లంబావదారులు కూడకలరు. వీరిందలికిని కలిసికొని విధింపబడెను. కమిషనరువారియొక్క తీర్పు ఈ క్రింద నుడువు చున్నాము.

ఎనమండ్రుగురు ఇండియన్ పీజుకోడ్డులోని 147, 485, 486, 149, 124 ఏ ప్రకారము ముద్రాయిలు చేయబడిరి. ఇందువలన ఇండియన్ పీజుకోడ్డున కేక్స్ క్రిందను కూడ వీరు ముద్రాయిలు చేయబడిరి. ఏప్రిలు 18-వ తేదీన గురు రవవాల్ జిల్లా జాయింటువారి యొక్క పెద్ద జైలుకు గ్రామ మలో విప్లవము బయటపడెను. అగ్రగ్రామముల రెవెన్యూ రికార్డులను తట్టువీరుభాగలోని రికార్డుల తగులబెట్టుబడెను. ఎనిమిదవ ముద్రాయి చేతిలో కొంతలు కలబెట్టువారులు కలరను నిర్దర్శనములు చూపబడినవి. వీరిందను ఒకటి, రెండవ ముద్రాయిలు గంధాసింగు, మాకను సింగు, మాదవముద్రాయి సింగురాసింగుల నాయకత్వమున నుండిరి. అన్నిదగ్గము కాబడిన గృహముల వాస్తులను ప్రయత్నించు వారలకు ఈ ముద్రాయిలు దౌర్జన్యముతో అడ్డము వచ్చి, లాహోరు, అమృత్ సర్, చాహూరుభావా నగర ములు దగ్గముచేయుచు నెవరియైనను, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు చెందినవియును, ప్రభుత్వతరమున లేరనియును, రెవెన్యూ రికార్డులను తగులబెట్టుటవలన బాటులు తీసుకొని పోయియున్నందున మున్నగు విశ్వాస ఘాతకచర్య కేసులు కేసిరి. ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేయదలచినవారిని అన్నిలో వదలేమనుచును భయపట్టిరి. ఎన్. హెచ్చిరచా నత్తు ఉల్లా పి. డెల్లి. 1) గారి పోలీసువారు వచ్చువలన అకాలి అభివృద్ధి తరహా అపబడెను. ఈ చర్యలన్నియును స్పష్టముగా యథార్థమున ప్రారంభించుట యని మేము కలచు చున్నాము. ఈ చర్యలు జరిగినప్పుడు ఈ మా యూరిలో లేవనియు కొందరు గురుంచియున్నాడు.

ఇండియన్ పీజుకోడ్డులోని 121-వ కేక్స్ క్రింద ముద్రాయిలను నేరముల ననుసరించి కేక్స్ విధించెదము. కట్టారు చేసిన పిర్యాదులో ఏదవ ముద్రాయి, గయానసింగు నాయును లేదు. కాని ఈ యుద్ధాగ్నియనుచు చాల అందోళనములో యుండెను. ఏదవ పిర్యాదుకు గయాన సింగు నాయును చురుకటి ఉదయమున కట్టుబడెను. గయానసింగు నేరకట్టని మేము నమ్ముచున్నాము. ఈ నేరమునకు మరణశిక్షగాని ఆ జన్మాంత శిక్షగాని కలదు. గంధాసింగు, మాఖానసింగు (ఒకటవ, రెండవ ముద్రాయిలను) న న న న, మాదవ ముద్రాయి సింగురాసింగు కృత్యానము కలిపెట్టుట అనవరము. మాదవ ముద్రాయి ప్రజలలో కోపావహములు బయటపడెద దీయుటకు తన కలపాగను తగులబెట్టుట, వీరినగూడ మొదటి యద్దరు ముద్రాయిలలో చేర్చెదను. మిగిలిన ముద్రాయివై ముగ్గురును నాయకులతో కలసికొని ఇద్దరు లంబావ దారులను వారియొక్క ప్రతివత్తినిబట్టి ఇట్టి దౌర్జన్యముల పెట్టిదానినెన ను అపకలర. వీరే ఈ కార్యములచేసిన నాయకులు. వీరు తీవ్ర మైన నేరమును గావించిరిని మేముకలచుచున్నాము. ఆ నేక మంది కాటుకాతివారు గల జైలుకు గ్రామములలో చాల విక దీకరమగు దాడులచర్యలు జరిగెడివి. ఈయట్టుకొక్క గ్రామ ములలో ప్రజలందఱును మహా కల్లోలమును బయటపడెదదీసికొని వారు, రెవెన్యూ రికార్డులను, కట్టువీరుభావాను అడ్డగించుట వలన ప్రభుత్వాధికారి చిహ్నములను అడ్డగించుటయే వీరి యుద్దేశమని తెలియచున్నది. వీరిచర్యలను అడ్డుపెట్టువారు ఒక రిద్దరు మాత్రమే యుంటుంటేకేత మాక్సిములు జరుగలేదు. గావున నేరమునకు వ్యతిరేక శాస్త్రములో ఎంచినశిక్షను వీరుపొందుట కర్హము, గంధాసింగుమాఖానసింగు, సింగు సింగును సింగురాసింగులకు నరణశిక్షను విధించుచున్నాము. గంధాసింగుతనకు 70 వత్సరములు కలవని నెప్పనకు 50 వత్సరముల వయస్సుగలిగి యుండును. మిగిలిన ముద్రాయిలకు అజన్మాంతశిక్ష విధించు చున్నామి. ముద్రాయిలు నేరము గావించిన దిండుకకు వారి స్వాధీనములో నున్న ఆస్తి ప్రభుత్వమువారు గాఖలు చేసిరి. కొందరు తిప్పుచెప్పబడెను. మాదవసింగువారిదారు బులాక్స్ గారు ఈ క్రింది వరులకు కృతిరేకంబి, ఈ సమాచారమును కాపాడు పంపుటకు ప్రయత్నించెను. కట్టారి దివానుచంద్రు కూడ చక్కగ ప్రయత్నించెను. ఇక మిండి చేయుచిరణలో, కట్టివారల నాయులు విహింసకు పంపబడును.

హిందూదేశపు విషాదస్థితి.

పంజాబు కల్లోలములు.

ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమువారు భావము కోరుట. లాహూరును ప్రభుత్వమునున్న బ్రిటానును ప్రతిపాదితులు రెండువేల రూపాయలు భావమును చెల్లించుటకు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగా రుత్తరువును పాలించిరి. ఆలహాబాదునకు ప్రభుత్వమునున్న “ఇండియన్ డెంటు” ప్రతిపాదనవారమువలన పంజాబునకు ప్రభుత్వానికి భంగముకలవని అభిప్రాయపడి పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ప్రతిపాదనవారములకు పండిత క్యావలూ నెహరుగారు ప్రతిక నికయంగు వారాస్త్రామునకు పంపబడెదని యుత్తరువును జారీ చేసిరి.

కంబాలు పరిస్థితులు.

లాహూరు అమృత్ సర్ నగరములలో తొందర లేదు యు కలగు చుండుటలేదు. ఆయందములలో కేకపెట్టుటకు ప్రజలకు తెలియజేయుటకు అధికారులుచాల ప్రయత్నములు చేయుచున్నారని తెలియచున్నది.

ఏప్రిలు 10 వ తేదీ లాహూరు నాయులయొద్ద తొందరలు కలిగించిన కలకురు మహమ్మదు కేసులు విచారణ యైనవి. ముద్రాయిలు నేరములని తిక్కానంపబడి వారికి ప్రవాద శిక్ష విధింపబడినది. వారి అస్తులను దొరతనమువారు జప్తచేసి కొనుటకు ఉత్తరువు లిసుబడినది.

లాహూరు నగరము నందున్న నైరతులను కమేషని యుక్త కార్యముల నుండి తీసి వేయుచున్నారు. జైలులకు కేసునందు అరెస్టు చేయబడినవారిని వ్యాయాధికారులు విచారణచేసి ముగ్గురికి ఉరిశిక్ష ము అయిదుగురికి యాభిక్షత ప్రవాదశిక్ష ము విధించిరి.

ఈ కేసునందలి ముద్రాయిలు తాలూకాకేంద్రమునందలి ఆరు గ్రామముల రివెన్యూ అకార్డులను తగుల బెట్టిరి. వారు లాహూరు అమృత్ సర్ నగరముల తగులబెట్టుటకు వయసు అంగ సామ్రాజ్య మునందలి పోయినదనియు, ప్రభుత్వము వారికి సహాయము చేయువారి నందనిని అచిర కాలములోనే అగ్గ ప్రొక్కదమనియు ప్రజలలో చెప్పుసాగిరి.

అమృత్ సర్ నందునకు జరిగిన ఇంకోక లూటింగు కేసు నందు ముద్రాయి యొద్దనున్న ఆస్తి కొంత ఆస్తియని రుజువు చేయుటకు సాక్ష్యము లేదని కమిషనరుగారు అభిప్రాయపడి ముద్రాయిని విడుదల చేసిరి.

అయోధ్యా తాలూకావారుల అభయము.

అయోధ్యారాష్ట్రము నందలి తాలూకావారు లనే కలు చేతమున జరుగుచున్న అల్లరుల సందర్భమున ప్రభుత్వ మువారికి సర్వ సహాయమును చేయుటకు సంసిద్ధులమై యు న్నామని సంద్యుక్త పంజాబు లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారి వ్యవహారంబునచ్చిరి. లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారు కంటియందలి విషయములకు పంజాబు లెఫ్టినెంటు తాలూకావారుల సహాయము నాపాదించుచు పర్యుత్తర మిచ్చిరి.

8-వ తేదీ కలకత్తా రాజధాని ముఖ్యదండనాధికారి స్విక్త పూరుగారు మంల నియోత్తుకాసింగు సార్వంబువైటు గారివై తెచ్చిన అభియోగమును విచారణ ప్రారంభించిరి. సాక్ష్యవిచారణ జరుగుటకు పూర్వము కాన్పేసెలిసి నియోత్తుకాసింగు తరపున పరిచేయు వ్యాయవాది జి. ఎక్. రాయగారిజిల్లా తెలిసిరి. కలకత్తా పోలీసువారు ఈ సింగు యంబికి వచ్చి వానిని తీసికొని పోయిరి. దొరతనమువారి వ్యాయవాదియట్లు తెలిపెను: సింగు కనకంబు తానే బాంకిమలకు పోయెను. ఇతని నెరు బంధించలేదు. తననంతరము కాన్పేసెలిసి సింగుకోర్టుకు వచ్చి నాటియుదయ మున కన్నెకతో సాక్షులను వైబి కిట్టెనని కొన్ని గాను ముఖము దండనాధికారి జూజె. చాలమంది సార్వంబుల ను విచారణచేసి అల్లరి జరిగిననాకు తా మెవరమును ఆయన భయపడి ధించలేదనిరి. సార్వంబు వైటు తాను ఈ సింగుకు కొట్టలేకలే. సింగుకు కిరణశాస్త్రము ప్రకారము జరిగిందనిచెప్పెను. కిరణములో ఎవరునుగుండుకనిమించ లేదని కప్తాజి. ఏ. సార్వన్ లెఫ్టినెంటు కర్నూ పల్లెను(వైద్య కళాశాల పండితులు) గారును వామ్నామిచ్చిరి. విచారణ లేపుజరుగును. సార్వంబు వైటుమీద తెచ్చిన నెరుమును తీసుకొని ఏల విచారింపబడో చూపవలయు నని దండనాధికారి తెలిపిజేయుటయు నని కాన్పేసెలిసి తరపున ప్రాసోయ్యగారి జి. ఎన్. రాయగారు అర్జి పెట్టిరి. రేపటిదినము దానివై ఉత్తరువు జారీచేయబడెను.

మ్యాంటంగు ద్వీపకల్పమును చీనావారికిమ్ముట

లండను, మే 8:—జపానువారు చీనావారికి మ్యాంటంగు ద్వీపకల్పమును పూర్తిగా స్వాధీనము చేయుటకును సింగులు చీనావారు స్థావర మేర్పరుచుకొనుటకును జపానువారు ఉద్దేశించిరి. బ్యాంక్ మ్యాకినోనాకు నూటకుడు తెలియ చేసిరి. అచటనున్న ఇనుపదారి చీనావారును జపాను వారును కలసి స్వాధీన పరచు కొనెదరు. వ్యాపారమునకు అడ్డంకిలేకుండగ చేయుటకుమాత్రము ప్రత్యేక పులీసు సిబ్బందిని నియమించెదరనియు వీరు నిష్పత్తి తీసుకొనిబిడినే ఉపయోగించెద మనియు మ్యాకినో గారు నుడి విరి రైల్వేఉద్యోగులు ఏర్పరుచుజపాను ఉద్యోగులను చీనా దొరతనమువారు నియమించెదరు.

రాష్ట్రీయ సేన.

లండను, మే 8:—రాష్ట్రీయ సేనలకు సాధ్యమైనంత ద్వీపకల్పము వారిద్యుద్ధేశమున కంపిచేయుటకు కత్తివంచలేక ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని విన్స్టన్ చర్చిలు గారు నుడివిరి. యుద్ధప్రారంభమున విజేతములకేగరాష్ట్రీయ సేనలకు (యుద్ధ మునకుపూర్వ మున్నప్రత్యేకముగ పరికమును బహుళుతి నొసంగుటకు సైనిక సభవారు విశ్వయింపుకొనిరి తెలిపి.

రాష్ట్రీయ సేనల దిక్కుముగ పోరినందులకు వారి నెంతయు మేనుగారు కొనియాడిరి. గొప్ప రాష్ట్రీయ సేనను ఏర్పరుటలో సైనిక సభవారుసాధారణిని జూపినందులకు పంపించిరి. రెక్కలకలకును, రాష్ట్రీయ సేనలకును సరియగు ఏర్పాటులను చేయు టవసరయిరి. పారధర్మములను నెగలేర్పర్చు ప్రజలను తరగిదేయు విధి విద్యాకాఖవారిదని చప్పులు గాదు తెలిపిరి.

హిందూ దేశపు రాయ గౌరములు

లండను, మే 8:—ఇంగ్లాండు కేసు హిందూదేశపు రాయలూరులు ప్రయాణిల్లి సర్దిఫిట్టులనుసూచి పెట్టు ముఖ విషయమై కామన్సునభవారికి కర్పించిట్టు గారు తెలియ చేసిరి. సంగ్రహముల సందర్భమున హిందూదేశమునందీ ఇంగ్లాండున కేసు వివిధ రాజకీయ ప్రతినిధులకు ఇండియా దొరతనము వారు పరుపానుకులకు జేయుచున్నారని మాంటేగుగారు తెలియజేసిరి. గతసంవత్సర మే యుద్ధము ముప్పురముగ నున్న పుడు ఈ సమస్యాయును జేయ సమకట్టిరి. ఆయా ప్రతినిధి సంఘముల సభ్యుల సంఖ్య ఇంకకంటె ఎక్కువగ నుండరా దని నిర్ణయించిరి. దొరతనమువారి నందరకును వ్యాయుబద్ధిలో ననుసానుము జేయుచున్నారు. నిష్పాక్షికముగ నేరరక్షించు చున్నారు. ఇండియా వైస్రాయు క చీల్చివేయుట తాత్కాలికముగ ఆశ్రయించెడిది. కాన ఇకపానులకు ప్రయాణ మగుటకు స్థానము కొరకలదు.

కాళహస్తి ఆర్. పి. డి. జయెస్ పాతకాల 18-వ సంవత్సరమునకు 1919 సంవత్సరం మే 5-వ తేదీన జరిగినది. మహారాజరాజక్రి యెస్. నాగాయనస్వామిచెడ్డి గారగు నధికారి అధ్యక్షులు చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డుల అగ్రాసనాధి పత్యమును వహించిరి. అందు మంత్రి విసోదవరములకు విషయములు ప్రసంగించబడినవి. బహుళములు కిల్లకోసంగి. చిన్న పిల్లలకు ఫలహారములు పంచిపెట్టిరి. విద్యార్థులు రానువారు నాటకములు తెలుపవ నాచిరి. పాతకాలసంఘపు పాస్త్రేటరు గారగు పానుగంటి సీతారావురాయ అత్యుంగుగారు గారు వచ్చెడు సంవత్సరమునందీ ఘోరప్రాయుక్తాను నూతముగా పాతకాలమును స్థాపించుటకు దీక్షాపెట్టువారు నెల విచ్చిరి. ఆసమయములో చెప్పిరి: సభ్యులగిననది.

గవర్నరు మొంటిగూ ఖాలికా పాతకాల:— “ఈ పాతకాల వార్షికోత్సవము, ఏ 29-4-19 నా సందకాలము, ఏ లూరు పురమందిరమున అడిషన్ వల్ సలు జడ్జి గారైన, మహారాజక్రి గొల్లకోట గంధానర సోమయాజులు ఎన్. ఎ. డి. యల్ గారి అగ్రాసనాధిపత్యమున, మిక్కిలి నైరధముగా జరుగుట కై. క్రిమిలి వల్లూరి అలిమీలమంగమ్మగారు అంగ భావ లోభ క్రిమినిగింబి. గంభీరముగ ఉపన్యసించెను. వీరినాయక మయిన, చంద్రకళనాల పాటకరాయమున చక్కగ ప్రదర్శించిరి. క్రిమంకటగిరి రాణి గారివల్ల నియమింపన విచారపుత్రముల కంభంమెట్టు గాభాకర్పెట్ట వేజుమట్టు, జడ్జి అప్పలరాజుగార్లకు ఇయ్యబడెను. మధుల రామయ్యగారి కొమాళ్లు వెంకట చిన్న రాజ శ్రేష్టి గారివల్ల యిస్సండ్ల మెంజిశ్రీమణి సకాలమునకు రానందున పదియేయూపాములు రాష్ట్రముగా వింధారి కి ప్పులవరము, మోచర్ల నూరమ్మగార్లకు ఇయ్యబడెను. నుముడి గు 250 వియలల మెండి బొమ్మకేరంబాములు పిల్లలకు బహుళముగా నియ్యబడెను.

Shantung Peninsula.

To be Returned to China.

LONDON, May 6.

Baron Makino informed Reuter that Japan intends to return the Shantung Peninsula in full and the right to establish a settlement at Tsingtao. As regards the railway there, which is to become a China-Japanese joint undertaking, Baron Makino stated that special police would be used only to ensure security of traffic, the police being Chinese, with such Japanese instructors as the railway directors select, and will be appointed by the Chinese Government.

Indian Deputations.

Grant of Priority Certificates.

LONDON, May 5.

In the House of Commons Colonel Yate drew attention to the complaints in India regarding the grant of priority certificates to members of Indian deputations proceeding to England.

Mr. Montagu replied that the Government of India, in giving facilities to the representatives of different political parties in India to visit England in connection with the reforms scheme, were discharging a definite obligation which they undertook for good reasons last year when the war was still in progress. The number of members in each delegation was being kept within very close limits. He felt sure that the Government of India in making good their promise, did not neglect the claims of other classes of the community. As demobilisation was temporarily suspended in India, some additional shipping accommodation for civilians would probably be available.

Territorial Force.

Replica of the Regular Army.

LONDON, May 3.

The Territorial Conference held at Westminster came to nine main conclusions including one that the Force will be a replica of the Regular Army, but no territorial unit will be sent abroad except in an emergency so serious as to require the passage of the General Service Act. During the discussion, enforced detention of Territorials in garrisons abroad was explained, pending the raising of regulars to replace them.

Mr. Winston Churchill stated that the utmost was being done to repatriate them at the earliest possible moment. Mr. Winston Churchill stated that the Army Council favoured the grant of a special medal to pre-war Territorials who went overseas at the outbreak of the war.

Sir Douglas Haig paid a tribute to the grand fighting spirit of the Territorials, and said he was glad to see the Army Council thoroughly sympathetic about forming a great Territorial Army. Sir Douglas Haig emphasised the necessity of uniform establishments for the Regulars and Territorials, whether in England, Australia or elsewhere, and expressed the hope that a return would be made to affiliated cadet units. That did not mean militarism. It was the duty of the Education Department to see to it that the citizens were trained for duties that fell upon them when they became men.

Obituary.

Sir W. H. Treacher.

LONDON, May 5.

The death is announced of Sir W. H. Treacher, Dutch Minister in France.

LONDON, May 5.

PARIS.—The death is announced of Jonkheer Van Stuers, the Dutch Minister in France.

A Day of "Hartal."

Mr. Gandhi's Manifesto.

(Delayed in transmission)

BOMBAY, May 7.

Mr. Gandhi, in a manifesto, says that Bombay by a long sustained calmness over Mr. Horniman's deportation, has proved its capacity for self-restraint, and that the "Satyagraha" Sabha, after mutual consideration, has decided that Sunday, the 11th instant, should be observed only in the city of Bombay, and not anywhere else, as a day of "hartal," accompanied by fasting for 24 hours, commencing on the previous evening. The day is to be devoted to religious observances in a spirit of calmness and love. The "hartal" is to be restricted to independent business only, and is not meant to be followed by employees or servants unless they had previous permission of their masters. No persuasion or coercion should be used and every protection and help should be afforded to those desiring to carry on their usual business.

Distress in Bengal.

CALCUTTA, May 8.

Alarming news of distress is reaching here from almost every district of Bengal. Rice, pulses, oil and other necessities of life are selling throughout the province at prohibitive prices. The Chittagong Indian Merchants Association are of opinion that the present distress is due to restrictions in the shipment of foodstuffs, especially rice from Rangoon, and want of sufficient tonnage from Rangoon to Chittagong.

The "Tribune."

(Delayed in transmission)

LAHORE, May 7.

The "Tribune" has been ordered by the District Magistrate of Lahore to deposit a security of Rs. 2,000.

Aulakh Patwarkhana Case.

Judgment of the Commission.

(Delayed in Transmission).

LAHORE, May 7.

Judgment was delivered by Lieutenant-Colonel Irvine's Martial Law Commission on Tuesday in the Aulakh Patwarkhana case in which there were eight accused, including two Lambardars, all of whom were convicted. The following is the judgment of the Commission:—

Eight accused are charged under Sections 147, 435, 436, 149 and 124A of the I. P. C., to which charges under Section 121 of the I. P. C. were subsequently added. On the 16th April in the large Jat village of Aulakh in the Gujranwala District, there was an insurrection in which the Patwarkhana containing valuable revenue records of six villages were burnt to the ground. The eight accused had been proved to be in possession of incendiaries, and they are headed by the two Lambardars, Ganda Singh and Makhan Singh (accused 1 and 2) and Singhara Singh (accused 3). The accused violently prevented any attempt to put out the fire and gave vent to treasonable cries announcing that Lahore, Amritsar and Chubhar Kana had been burnt, that the British Raj was extinct, that there were no rulers and that by burning the records the Jats would get their lands back. They also threatened that any supporters of the Government would be thrown in the fire. The arrival of the patrol of S. H. Rahmat Ullah [P. W. 1.] was fortunately sufficient to prevent the spread of disorder. We consider that these actions clearly constitute waging of war. The defence of "alibi" and enmity made in each case is absurd, and we convict all the accused accordingly of offence under section 121 of the I. P. C. We note that the name of Gian Singh (accused No. 7) does not occur in the complaint made the same evening by the Patwar, but that official was clearly in a most perturbed state of mind. Gian Singh was named the next morning. There is no special reason why he should have been implicated falsely, and we are satisfied that Gian Singh is guilty. Only two punishments are provided for the offence—death or transportation for life. It is necessary to discriminate between two sets of accused, namely, Ganda Singh and Makhan Singh, Lambardars (accused Nos. 1 and 2) with Singhara (accused No. 3), who actually set fire to his own turban to start the conflagration and whose guilt we place on a par with that of the other two, and the remaining accused, who joined the above named three leaders. The two Lambardars, who, from their position, could and should have checked any such outbreak of violence. They were the actual leaders and they are in our opinion guilty of a crime of the utmost gravity. Their action in a strong Jat village like Aulakh might have had the most serious consequences and have caused a general rising in the whole countryside. Their objects is plainly indicated by the attack on the Patwarkhana and revenue records, as symbols of Government authority in their village. It was only the absence of any but a most feeble opposition that prevented an outbreak from being accompanied by murder. Not only, therefore, as deterrent but also because we think the crime merits the extreme penalty provided for the offence, we sentence Ganda Singh, Makhan Singh and Singhara Singh to death. Although Ganda Singh has given his age as 70 years, is plainly not nearly so old as this. He is probably not more than 55. The remaining accused are sentenced to the lesser of the two penalties provided, that is to say, to transportation for life. It is unnecessary to record the finding to the other charges. We further direct that all property liable to forfeiture of which the accused were possessed at the time of the commission of the offence shall be forfeited to the Government. Judgment pronounced. We invite the attention of the Government to the action of Bulagui, third Lambardar, who refused to join the conspiracy and endeavoured to send information to the Thana Patwari Divan Chand also behaved well. Further inquiry might reveal the names of others whose attitude or action may have merited recognition.

Lahore Riot Case Judgment.

Judgment was delivered by Mr. Leslie Jones's Martial Law Commission, on Monday in the Lahore riot case in which four accused, Ahmed Din, Ata Mahomed, Bassant Ram and Feroze Din were charged, under sections 121 and 147 of the Indian Penal Code. The following is the text of the judgment:—

News of the detention of Mr. Gandhi and of rebellion at Amritsar reached Lahore on the afternoon of the 10th April. Telegrams giving some details of what had happened at Amritsar were received between 3 and 4 P.M. and their contents became public property. Towards the evening, a large and excited mob collected in Lahore city and leaflets were distributed to it; and some of its members were heard shouting both in English and in the vernacular that Amritsar had been taken and the situation was well in hand in Lahore as three gates were already held and the fourth would soon be closed. Headed by a man carrying a black flag the mob proceeded with shouts of "Gandhi ki jai" and "Shaukat Ali ki jai" from Lahore Gate through Anarkali to the Upper Mall. Some of its members entered the compound of the Government Telegraph Office, but turned back on seeing a detachment of the Royal Sussex which were guarding the building with fixed bayonets. By the time the mob had got as far as the Lawrence Statue it numbered some thousands. There it was intercepted by two Indian Police officers with a handful of armed constables who were brought up from the Anarkali Police Station through High Court grounds. These police lined the road in front of the mob, but they were pressed back for a distance of about 200 yards as far as the Soldiers' Club. It was then getting dusk. At this juncture Mr. Fyson, District Magistrate, Mr. Cocks, Deputy Inspector General, C.I.D., and Mr. Clarke, District Superintendent of Police, arrived on the spot. Mr. Fyson ordered the mob to retire, but they pressed round him. One of them seized him by the shoulder from behind and they began to go through the line of the police. They also attempted to get round them by going through the compound of the Soldiers' Club. After some minutes Mr. Fyson, who, owing to the uproar, had difficulty in making himself heard, ordered the police to withdraw a little further up the Mall in order to prevent them being overwhelmed by the mob, and then, as there was no other means of stopping its progress, gave orders to fire. About a dozen rounds were fired and the mob was then pressed slowly back to the city. Near the Bank of Bengal Mr. Clarke was thrown down, but his assailant escaped. It is beyond doubt that the Lahore

mob which marched to the Civil Station of Lahore was actuated by the same motives as that of Amritsar. It is essentially a part of the insurrection, and it was fully aware of what had happened in the neighbourhood the same day. It was rapidly becoming more threatening, and had already displayed its contempt of the authority and person of the District Magistrate. A collision was inevitable and there the mob proceeded a little further up the Mall. It would have found supply of deadly weapons ready to hand had it not been checked where it was. There was the gravest danger that it would have hurried on in confusion and darkness to commission of awful crimes. In ordinary circumstances the offences actually committed would not have amounted to more than rioting, but this occurrence should not be viewed as a detached and independent incident. It was plainly part and parcel of rebellion which had already broken out. We find, therefore, that the offences under Section 147 of the I. P. C. were committed. There are only four accused. Of these Ahmed Din (No. 1) a Jat aged 40, is an illiterate mineral water and ice vendor, who made himself prominent as the bearer of the black flag. Ata Mahomed (No. 2), aged 25, is a book-seller, who has been given very good previous character by Mrs. Richards, wife of a Professor of English at the Islamia College. Barkat Ram (No. 3) aged 20, is a Telegraph Clerk and Feroze Din (No. 4) aged 20, is a fireman of a Municipal road engine. Accused Nos. 2 to 4 were all hit with buckshot and we have no doubt that they had all joined the mob. They are convicted and sentenced, as in the schedule annexed, but the question of their sentences will be referred for the consideration of the Government. All the accused were sentenced to transportation for life and for forfeiture of their property liable to forfeiture.

Burma Rice.

Controlled Prices.

RANGOON, May 8.

The Food-stuffs Commissioner announces an important decision to revise the maximum control price of rice in Burma. Big mills special, which is now at Rs. 335, will be raised to Rs. 385, so that millers, can pay up to Rs. 150 for paddy. The maximum prices of other qualities will be revised in the same proportion and a long list of prices has been drawn up on the figures of milling hire and cash hire and cash outturn supplied by millers, who have accepted the Foodstuffs Commissioner's proposals. Europe No 1 broken rice, inferior qualities, and boiled rice are all brought into control and export licences will be refused for qualities not mentioned. The new price apply only to licences issued after the 8th instant. The existing licences must be fixed at or below the old control prices. Otherwise licences will be cancelled and licensees refused further licences. The Government of Burma accept the maximum price of paddy namely, Rs. 150 in the circumstances of the present year up to the end of September, and are prepared to enforce this price as a maximum under the Defence of India Rule. The Government of India have issued a notification under Rule 11 of these rules, declaring that it is necessary to control the supply of rice in Burma and the person selling it above the present maximum shall be liable to imprisonment, or fine up to Rs. 1,000, or to three times the price received, which ever is more. In view of the liberal maximum it is hoped that no further measures will be necessary. The Foodstuffs Commissioner has been authorised to state that in the event of stocks of paddy being unreasonably withheld the Local Government will not hesitate to commandeer the stocks under the Defence of India Rules. It should not be understood that the above price will be paid for paddy. The price fixed is merely a maximum which may not be exceeded. The actual price will depend on the condition of the market. The Foodstuffs Commissioner understands that a belief is widely spread in Burma that rice control is likely to be relaxed in July and August. There is no foundation for the belief. If necessary the Government of India will retain control until the 1919 crops has been completely disposed of.

Received without Enthusiasm.

RANGOON, May 8.

The rice market received Mr. Innes' notification without enthusiasm. Big millers declined to sell at new prices and quotations were purely speculative ranging from Rs. 385 central price down to Rs. 370 and rebounding to Rs. 377.8 for May. Private contract at Rs. 390 is spoken of. Millers, having declined to sell for week past are considered likely to profit largely. Some support is given to the theory that speculators will soon force the price up to control maximum and produce another deadlock. The "Rangoon Times" says that the penalties for sellers above the maximum should also apply to buyers.

The Foodstuffs Commissioner notified that he is prepared to consider application for licences to ship to Chittagong to fill available summer spaces.

Alleged Shooting of a Constable.

Enquiry Resumed.

CALCUTTA, May 8.

Mr. Swinhoe, Chief Presidency Magistrate, today resumed enquiry into the allegation made by police constable Seopagan Sing that he was shot by Sergeant White on the day of the recent riot in Calcutta. Before witnesses were examined Mr. J. N. Roy, Council for the constable, told the Magistrate that on the night the police came to Seopagan's house and took him away. On behalf of the crown it was pointed out that the constable of his own accord came to the barracks and he was not under arrest. The constable then appeared before the Magistrate and said that a Sergeant assaulted him that morning and showed wounds to the Magistrate. Several police Sergeants were examined who said they were not armed on the day of the riot. Sergeant White denied the charge of assault. Captain J. A. Stanton and Lt. Col. Wilson of the Medical College deposed they made an Ray examination of the constable, but found no bullet or foreign substance in his body. The enquiry will be continued to-morrow. Later on Mr. J. M. Roy moved the High Court on behalf of the constable and obtained a rule on the Magistrate to show cause why his complaint against Sergeant White should not be dealt with immediately. The rule will be heard to-morrow.

భారతీయుల చేతిపనులకు ప్రోత్సాహ మొనంగుఁడు

మైసూరు మెటల్ వేర్ హౌస్, మైసూరు లోహపాత్రాగారము, చిక్ పేట, బెంగళూరు సిటీ.

మైసూరు రాజకీయ లోహపాత్రాగారమునందు చేయబడిన సాంసారికోపకరణములు.

ప్రతియుక్క సాంసారియంటిలో నత్యావశ్యకముగా నుండ
కలిసి, ద్వియముగ నందముగను చేయబడి ప్రకాశించుటలు
మొనగు చేయబడినవి.

బహుశులభము.

బహుప్రయోజనకరము!!

తెల కొంచెము!

ఫల మధికము!!

శబరముల లుత్రికొనిపోవుచేతియగుటపాత్రము.

ఫలాహారగుంపుటములు, లోపల కలాయచేయబడినవి.

కోపాలు, తల్పలు, కంచములు మొదలయినవి.

చేతితోనే చేయబడిన పిత్తడి మరియును
ఇనుపబీగపుముద్దలు, తాళములు పెక్కువిధములు.

తలుపులకు గవాక్షములకు బీరువులకు
వేయు పలుతరముల కొండ్లు.

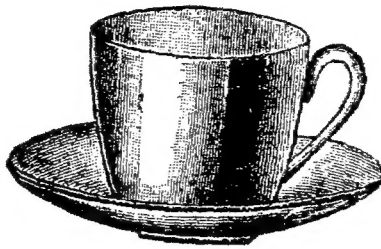
ఇంకను నాయనలవిగాని పలుతరముల గృహోపకర
ణములు పెక్కుగాగలవు. వలయువారు పొమ్మ పేరున
ప్రాసించియుండు మాత్రదర్శన ప్రదేశమునకు దయచేసి వలయు
వాటిని కొనవచ్చును.

**Encourage Indian Industry,
The Mysore Metal Ware House,
Chikpeta, Bangalore city.**

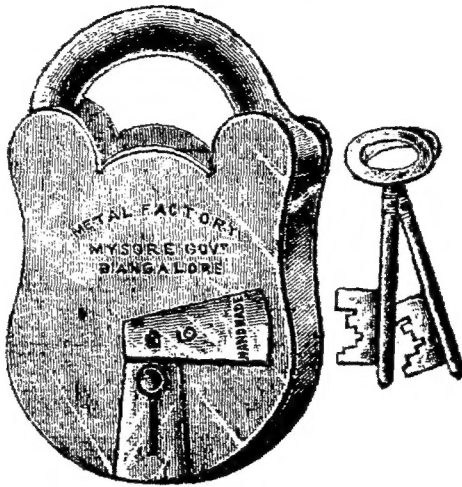
ఈ మందిరమువారి ద్వారావలన లింగయ నశేయును గలవు.

(1888)

పాండితు-పాండిత్యములు ప్రత్యేకము క్యాటలాగు ప్రకటన ఉచితము.

పిత్తడి గిన్నె తల్ప.

చూడుడు! ఇదుగో!! చూడుడు!!!

క్రొత్త రకపు సిగరెట్లు

ఈ సిగరెట్లలో క్రొత్త ఆశ్చర్యము

దగ్గు రాదు.

వేళ్లు మురికిగావు.

సర్వజనాంగీకృతమైన

బర్మా టుబాకో కంపెనీవారి సిగరెట్లు

పిటిని యుద్ధమున పార్శ్వభామిని దైవార్థకములు ఇప్పుడు జరిగిన ఘోరయుద్ధములోనున్న ఇప్పుడున్న
విశేషముగ వాడుచున్నారు. క్రజల పాకర్యము గురించి చెప్ప నవసరమే లేదు. మంచి నువాసన గలదు కత్తిలేదు.
పూచీ బడగలము.

వరికుభ్రమైనవి:—

రకములు

బర్మా టెన్టు	రూ 2-0-0	100	సిగరెట్లు
డెక్ నెస్	„ 1-8-0	డిటా	డిటా
కాపెస్	„ 4-12-0	500	సిగరెట్లు
నట్ క్రాకర్	„ 3-14-0	డిటా	డిటా
గోల్డ్ ఫోర్స్	„ 3-4-0	డిటా	డిటా

పిటిని. పి. గా గాని లేక రైల్వే పార్కు గా గాని పంపుటకు
చార్జీ ప్రత్యేకముగా ఇచ్చుకొనవలెను.

వ్యాపారపు ధరలు, ఇతర విషయములు తెలియగోరువారు

ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాసుకొనవలెను.

స్వామి అందుకో.

పోస్టు బాక్సు నెం 87.

పోల్ ఏజెంట్లు.

18 నెలలందు లెను వీచీ, మదరాసు.

పంటివైద్యము.

1884

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్సు

12 కెన్సింగ్ లేక్, ఎస్కూర, మద్రాసు.

ఈ రణవైద్యులు ఏవారలము చేతనైన పండ్లను పెరి
తేయవలసి యుండిన నెప్పిలేకుండా పీకివేయదురు. బలహీన
మైన పండ్లను బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట నందుల పం
డ్లను బంగారుచేత మాయముట, కల్లు క్రొత్తకట్టుట, ఇంకను
పంటిగుంబుధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతనవైద్యశాస్త్రప్రకా
రము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయ నుండును వచ్చి
యొగ్గుము. పంటిని తీయవచ్చును నెప్పిలేకనే తీయవచ్చును.

తాహినీలెలము:—త్రిబుపురుషులు వాడుటకు యోగ్య
మైనవి. మెదడుకు చలువకేయును. పెండుకలు రాలకుండును.
పెండుకలు నునుపుతేరును. నువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0
అమృతాంజనం డిపో, 6, కంటాకెట్టిపేడి, మద్రాసు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

అలోగ్యమున కార్యకర్తలమును పొందుట స్వా
భావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటలననే గల
గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము అలోగ్యమార్గ
మును కలుగజేసి కీరసాఖ్యమును దృఢపాత్రమును, ఆ
యూర్వశ్యుని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇతాముగా
నీయబడును. పోస్టుచార్జీయే మే మే భరించి పంపెద
ము. వెంటనే వ్రాయకొనవలెను. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణికంఠర్ గోవిందజీ,
అలంకరితమైన మౌనభూయం, 157, రాజ్యేశ్వరరాస్

తామర తైలము

డబ్బీ 1-8 అ. 6. 12-8 రూ. 8-8. 100-8 రూ. 25.

109, శ్రీనివాసోద్ధ పోస్టుబాంబయి, కంటాకెట్టిపేడి, మద్రాసు.

రక్తమూలశంక

ఎంతకాలమునందు ఉన్నప్పటికిన్ని, ఎంత కఠినముగా
నున్నను మాదే రక్తమూలశంకను “మూలబిందు” అను
బౌద్ధధర్మపుచ్చుకొనుటలన అతిక్రమములో వదురును.

తెల బుడ్డి 1-8 రూ. 2-0-0. (1884)

మూలబిందు డిపో, టి. పి. శోడ, శేపాక్, మదరాసు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయావధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదికౌవ

రక్తమును తుభ్రవరచుటలో శ్రవ న్మైనది.

1/2 పాను సీసా రూ 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-8 రూ 1-0-0.

వానవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.

1/2 పాను సీసా రూ 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియునాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండ్డా ఫార్మ స్యూటికల్

వరుగ్

ఆయుర్వేద యావధముల తేయువారు
బాంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

పాశ్యపు వేంకటాచలవజ్జితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావధములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరసము:—లక్షోపశుల ప్లేగు రోగులు
ఈ లక్ష్మీవిలాస రసమునల నిరోధులై యున్నారు. 2. క
మోక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా రుచియుద్ధ నుండేనేని
శ్మశుకు నరోక్తమైన సిద్ధావధము వేంకటాచల వారి వారి
సంతోషముగ బల్యములు. చివరమున, మూడిది కల్పక
బర్తములు, నన్ని పాతము మొదలగునవి కష్టక గుణమును.
సీసా 1-8 1-0-0, 5-8 1 ఇశాం. (594)
2. క్రినివాస లైలం:—ప్లేగు గర్భవము, మందుల శోషి
కావుటకును మంచిమందు. సీసా 1-8 0-2-0, 5-8 1 ఇశాం.
3. వైక్యాక రాసకం:—దీనిని నేనింపనప్పటికిందీయే
మూకమును కట్టక (కలరా) వాంతిశేది, కీక శేది, అశర్ల
శేయి గుణము కాగలదు. సీసా 1-8 1-0-0, 5-8 1 ఇశాం.
4. బాలసుఖోదయము:—విద్వలకు బలకారి; తియ్యం
మందు. మందము, మలబద్ధము, అశర్ల శేది, కృశకృము, కడు
పుచ్చియుండుట, అకలితేమందుట మొదలగునవి గుణములు
విద్వల పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-8 0-12-0, 5-8 1 ఇశాం.
5. లోకామయవార కస్తూరిమృతము:—విద్వలకు వయ
స్సా ముడినవారికి, బాలింతలకు ఉత్తమ గుణ
కారి. మందము, మడికాయ, దగ్గు, అశర్ల ము, కీక
కారం, పూర్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం,
చితిబర్తము, దుర్బలము మొదలగు యింక
నేక రోగములను గుణము చేయును. (801)

260 మూత్రము గల సీసా 0-4-0
కపాళ కర్పతో 6-8 1-8-0
" " 12-8 2-14-0
" " 25-8 5-5-0
వరికొవధములో కూడ అనుపాసము తెనుగున వంతుబడును.
శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.